

**ДЕРЖАВНА
МІГРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДМС)**

вул. Володимирська, 9, м. Київ, 01001,
тел.: +380 44 278 17 18, факс: +380 44 226 23 39
E-mail: info@dmsu.gov.ua
Web: <http://www.dmsu.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 37508470

Олександр СТЕПАНЮКУ

foi+request-64632-d2baa986@dostup.pravda.com.ua

№ _____

На № _____ від _____

Про розгляд інформаційного запиту

У Державній міграційній службі України (ДМС) розглянуто Ваш інформаційний запит від 03.03.2020 щодо надання Вам інформації про отримання політичного притулку в Україні та отримання громадянства в Україні в спрощеному порядку.

За результатами розгляду надаємо відповіді на зазначені питання:

Питання 1.

Підстави перебування, а також тимчасового чи постійного проживання іноземців та осіб без громадянства в Україні визначені Законами України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (далі – Закон), «Про імміграцію».

Зокрема, статтею 4 Закону України «Про імміграцію» встановлено вичерпні підстави для оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на імміграцію в Україну. Отримання такого дозволу надає іноземцю або особі без громадянства право оформити посвідку на постійне проживання в Україні.

Водночас статтею 4 Закону визначені підстави для отримання посвідки на тимчасове проживання. Оформлення таких посвідок здійснюється відповідно до норм вказаного Закону, Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 322.

Строки перебування іноземців та осіб без громадянства на території України, а також підстави для їх продовження, визначаються Порядком продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 150 (далі – Порядок). Зокрема, відповідно до підпункту 2 пункту 2 Порядку іноземці та особи без громадянства, після в'їзду в Україну з держав з безвізовим порядком в'їзду (у тому числі, громадяни Російської Федерації), можуть перебувати в Україні не більш як 90 днів протягом 180 днів, якщо інший строк не визначено міжнародними договорами України.

У разі, якщо іноземець добровільно не залишає територію України, стосовно нього будуть прийняті рішення відповідно до ст. 26 Закону України

«Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» про примусове повернення або ст. 30 цього Закону про примусове видворення.

Питання 2.

Критерієм набуття захисту в Україні є наявність обґрунтованих побоювань у разі повернення до країни громадянської належності, а саме:

- стати жертвою переслідувань за однією чи кількома ознаками (раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань), наведеними у Конвенції про статус біженців 1951 року та пункті 1 частини першої статті 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» (умова визнання біженцем);

- зазнати серйозної шкоди, пов'язаної з умовами, зазначеними у статті 3 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Кваліфікаційній Директиві ЄС 2011/95/EU, та пункті 13 частини першої статті 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» (умова визнання особою, яка потребує додаткового захисту).

Завдана особі шкода має бути досить серйозною – сягати рівня небезпеки самого існування особи або втрати нею свободи виключно з причин належності до певної раси, релігії, національності, соціальної групи та політичних переконань, як то визначено пунктом 51 Керівництва з процедур і критеріїв визначення статусу біженця УВКБ ООН, або з причин, зазначених у Кваліфікаційній Директиві ЄС 2011/95/EU.

При цьому слід врахувати, що заява про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, розглядається в індивідуальному порядку та включає в себе вивчення наявних відомостей про: всі відповідні факти, що стосуються країни походження на момент прийняття рішення щодо заяви, в тому числі закони і інші нормативно-правові акти країни походження заявника і порядок їх застосування; відповідні твердження і документи, представлені заявником, у тому числі інформацію про те, що заявник був або може стати об'єктом переслідування чи об'єктом завдання серйозної шкоди; особисті дані і обставини заявника, включаючи інформацію про те, що заявник був чи може стати об'єктом переслідування чи йому може бути завдано серйозної шкоди.

Водночас, на виконання підпункту б пункту 1 статті 2 Указу Президента України від 13.08.2019 № 594 «Питання спрощення набуття громадянства України іноземцями та особами без громадянства, які брали (беруть) участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України, та громадянами Російської Федерації, які зазнали переслідувань через політичні переконання», ДМС розроблено проект Закону України «Про надання захисту іноземцям та особам без громадянства». У зв'язку із постановою Верховної Ради України від 4 березня 2020 року № 514-IX «Про відставку Прем'єр-міністра України Гончарука О.В.» та відповідно до положення параграфу 40 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950, пункту 11 розділу II Порядку взаємодії Міністерства внутрішніх справ України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України, затвердженого наказом

Міністерства внутрішніх справ України від 25.11.2016 № 1250, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.12.2016 за № 1682/29812, ДМС ініційовано процедуру його повторного погодження.

Питання 3, 4.

Умови та порядок набуття громадянства України регламентуються Законом України «Про громадянство України» (далі - Закон) та Указом Президента України від 27 березня 2001 року № 215 «Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України», яким затверджено Порядок провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень.

Статтею 9 Закону передбачено, що іноземець або особа без громадянства можуть бути за їх клопотанням прийняті до громадянства України, а також встановлені умови прийняття та визначений вичерпний перелік підстав, за наявності яких особа не приймається до громадянства України.

При цьому, іноземець чи особа без громадянства мають право на прийняття до громадянства України лише в разі виконання ними визначених Законом умов, а саме:

- 1) визнання і дотримання Конституції України та законів України;
- 2) подання декларації про відсутність іноземного громадянства (для осіб без громадянства), зобов'язання припинити іноземне громадянство (для іноземців).

Іноземці, які перебувають у громадянстві (підданстві) кількох держав, подають зобов'язання припинити громадянство (підданство) цих держав.

Іноземці, яким надано статус біженця в Україні чи притулок в Україні, замість зобов'язання припинити іноземне громадянство подають декларацію про відмову особи, якій надано статус біженця в Україні чи притулок в Україні, від іноземного громадянства.

3) безперервне проживання на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років. Для осіб, яким надано статус біженця в Україні чи притулок в Україні, термін безперервного проживання на законних підставах на території України встановлюється на три роки з моменту надання їм статусу біженця в Україні чи притулку в Україні, а для осіб, які в'їхали в Україну особами без громадянства, - на три роки з моменту в'їзду в Україну.

4) отримання дозволу на імміграцію. Ця умова не поширюється на осіб, яким надано статус біженця в Україні або притулок в Україні.

5) володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування. 6) наявність законних джерел існування.

Відповідно до частини 5 статті 9 до громадянства України не приймається особа, яка:

- 1) вчинила злочин проти людства чи здійснювала геноцид;
- 2) засуджена в Україні до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину (до погашення або зняття судимості) з урахуванням рівня загрози для національної безпеки держави;
- 3) вчинила на території іншої держави діяння, яке визнано законодавством України тяжким або особливо тяжким злочином.

Положення частини п'ятої цієї статті не застосовуються до іноземців та осіб без громадянства, зазначених у частині двадцятій статті 4 Закону України

«Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», якщо компетентні органи України у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, встановлять, що такі рішення прийняті з політичних мотивів правоохоронними та/або судовими органами держави, яка вчинила акт агресії проти України, або держави, яка не визнає територіальну цілісність та суверенітет України або відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність та суверенітет України, зокрема, голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй «Про територіальну цілісність України» від 27 березня 2014 року № 68/262.

Відповідно до пункту 45 Порядку для прийняття до громадянства України іноземці подають:

- 1) заяву про прийняття до громадянства України (в двох примірниках);
- 2) три фотокартки (розміром 35 x 45 мм);
- 3) зобов'язання припинити іноземне громадянство;
- 4) один із таких документів:

- документ, що підтверджує безперервне проживання особи на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років, - для особи, яка в'їхала в Україну іноземцем (копія паспортного документа);

- документ, що підтверджує безперервне проживання особи на законних підставах на території України протягом трьох років з моменту в'їзду в Україну, разом із документом, який підтверджує, що особа в'їхала в Україну особою без громадянства, - для особи, яка в'їхала в Україну особою без громадянства (копія паспорта громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року, або копія проїзного документа особи без громадянства, або копія посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон);

- д) один із таких документів:

- копію документа, що підтверджує отримання дозволу на імміграцію в Україну;

- копію паспорта громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року з відміткою про прописку на території України або для іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну на постійне проживання до набрання чинності Законом України «Про імміграцію», - копію посвідки на постійне проживання;

- 5) один із таких документів:

- документ про володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування, який видається в Україні керівником навчального закладу, місцевим органом виконавчої влади України або виконавчим органом місцевого самоврядування;

- копію атестата чи витяг із залікової відомості диплома - для особи, яка має документ про закінчення навчального закладу з вивченням української мови;

- документ, що підтверджує інвалідність,

- для особи, яка має фізичні вади (сліпа, глуха, німа);

- б) документ про наявність законних джерел існування протягом останніх шести місяців на момент подання заяви про прийняття до громадянства України. У разі подання особою документа про наявність власних фінансових заощаджень сума коштів на банківському рахунку повинна бути не менше ніж дванадцять прожиткових мінімумів на одну особу (виходячи з розміру прожиткового

мінімуму, встановленого на момент подання заяви про прийняття до громадянства України);

7) документ (або документи - за наявності в іноземця громадянства кількох держав), виданий уповноваженим органом іноземної держави, про відсутність підстав, передбачених [пунктами 1 і 3](#) частини п'ятої статті 9 Закону, за наявності яких особа не приймається до громадянства України (документ проте, що особа на території іноземної держави не вчиняла тяжких або особливо тяжких злочинів, злочинів проти людства та не здійснювала геноцид).

Для прийняття до громадянства України іноземець, якому надано статус біженця в Україні або притулок в Україні, подає наступні документи:

1) заяву про прийняття до громадянства України (в двох примірниках);

2) три фотокартки (розміром 35 x 45 мм);

3) один із таких документів:

- документ про володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування, який видається в Україні керівником навчального закладу, місцевим органом виконавчої влади України або виконавчим органом місцевого самоврядування;

- копію атестата чи витяг із залікової відомості диплома - для особи, яка має документ про закінчення навчального закладу з вивченням української мови;

- документ, що підтверджує інвалідність, - для особи, яка має фізичні вади (сліпа, глуха, німа);

4) декларацію про відмову особи, якій надано статус біженця в Україні чи притулок в Україні, від іноземного громадянств;

5) документи, що підтверджують надання особі статусу біженця в Україні чи притулку в Україні, а також факт безперервного проживання особи на законних підставах на території України протягом трьох років з моменту надання їй таких статусу чи притулку (довідка територіального органу Державної міграційної служби України, копія посвідчення біженця, копія проїзного документа біженця).

Відповідно до пункту 4 Порядку заяви та інші документи з питань громадянства особою, яка проживає в Україні на законних підставах, подаються до територіального підрозділу Державної міграційної служби України за місцем проживання особи в Україні.

Під час подання заяви та інших документів з питань громадянства пред'являється документ, що посвідчує особу заявника, а також документ про проживання заявника на території України або про його постійне проживання за кордоном та подаються копії таких документів.

Рішення щодо прийняття до громадянства України приймається Президентом України шляхом видання відповідних Указів.

Питання 5.

Під час звернення за захистом в Україні заявник зобов'язаний надати всі наявні у нього документи та інформацію, що необхідні для обґрунтування заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або зазначити причини, через які ці документи та інформація не можуть бути надані, та повідомити, де такі документи знаходяться чи можуть знаходитися або хто може надати чи підтвердити відповідну інформацію, що передбачено частиною сьомою статті 7 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують

додаткового або тимчасового захисту» та пунктом 3.1. розділу III Правил розгляду заяв та оформлення документів, необхідних для вирішення питання про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, втрату і позбавлення статусу біженця та додаткового захисту і скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, затверджених наказом МВС України від 07.09.2011 № 649, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 05.10.2011 за № 1146/19884.

Питання 6.

Надання захисту в Україні є виключним правом держави, оскільки через відповідні нормативні вимоги ДМС та її територіальні органи визначають відповідність або невідповідність обставин справи шукача захисту в Україні умовам, що передбачені як положеннями законодавства України, так і відповідними нормами міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Відповідно до частини одинадцятої статті 9 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» після вивчення документів, перевірки фактів, повідомлених особою, яка подала заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, територіальний орган ДМС готує письмовий висновок щодо визнання або відмови у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

Особова справа заявника разом з письмовим висновком надсилається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, для прийняття остаточного рішення за заявою.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» рішення за заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом місяця з дня отримання особової справи заявника та письмового висновку. Строк прийняття рішення може бути продовжено керівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, але не більш як до трьох місяців.

Питання 7.

Підстави перебування, а також тимчасового чи постійного проживання іноземців та осіб без громадянства в Україні визначені Законами України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (далі – Закон), «Про імміграцію».

Зокрема, статтею 4 Закону України «Про імміграцію» встановлено вичерпні підстави для оформлення іноземцям та особам без громадянства дозволу на імміграцію в Україну. Отримання такого дозволу надає іноземцю або особі без громадянства право оформити посвідку на постійне проживання в Україні.

Водночас статтею 4 Закону визначені підстави для отримання посвідки на тимчасове проживання. Оформлення таких посвідок здійснюється відповідно до норм вказаного Закону, Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування,

пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 322.

Умови надання тимчасового захисту передбачені статтею 18 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»:

- у разі якщо на територію України з країни, яка має спільний кордон з Україною, масово прибувають особи у зв'язку з подіями, зазначеними в пункті 14 частини першої статті 1 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, Кабінет Міністрів України приймає постанову про надання таким особам тимчасового захисту.

Питання прийняття осіб, які потребують тимчасового захисту, визначення їх місць розміщення, порядку реєстрації, забезпечення їх життєдіяльності, фінансування регулюються Кабінетом Міністрів України.

Тимчасовий захист особам надається Кабінетом Міністрів України на строк до припинення обставин у країнах їх походження, у зв'язку з якими вони змушені були прибути на територію України, але не більш як на один рік. Строк тимчасового захисту може бути продовжено, але не більш як на один рік.

Питання 8.

Відповідно до пункту третього частини другої статті 9 Закону України «Про громадянство» іноземець або особа без громадянства можуть бути за їх клопотаннями прийняті до громадянства України за умови безперервного проживання у статусі біженця на законних підставах на території України протягом трьох років моменту надання їм статусу біженця в Україні.

Для осіб, яких визнано біженцем в Україні термін безперервного проживання на законних підставах на території України встановлюється на три роки з моменту надання їм статусу біженця в Україні чи притулку в Україні, а для осіб, які в'їхали в Україну особами без громадянства, - на три роки з моменту в'їзду в Україну.

Питання 9.

Процедура звернення із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту на території України регулюються Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» та Правилами розгляду заяв та оформлення документів, необхідних для вирішення питання про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, втрату і позбавлення статусу біженця та додаткового захисту і скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, затверджених наказом МВС України від 07.09.2011 № 649, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 05.10.2011 за № 1146/19884.

Перший заступник Голови

Наталія НАУМЕНКО